

Cancern förvärrade den reumatiska sjukdomen

Lena Lindblad är idag 44 år. Hon blev sjuk i sjuårsåldern. Varken skolläkaren i Karlsborg eller odontologen på Sahlgrenska förstod varför hon hade så svåra smärtor i sina käkar att sömnmedel behövdes periodvis. Inte förrän hon vid 26 års ålder blev gravid, och besvären försämrades, blev hon remitterad till reumatologen.

– Då som först fick jag diagnosen Bechterews. Det var en lättnad att se pusselbitarna falla på plats. Min far hade Bechterews, och min yngre syster har fått sjukdomen i vuxen ålder.

Som barn opererades Lenas käkar vid 4-5 tillfällen. Hon hade svårt att gapa, och smärtorna var stundtals olidliga. Undersökningar visade att käkliderna var inflammerade. Läkarna visste inte riktigt vad de skulle tro, olika teorier lades fram, men inte någon gång väcktes misstanke om reumatisk



sjukdom. Antibiotikabehandlingar prövades, men utan resultat. När Lena kom i tonåren, blev hon behandlad med kortison.

– Kortison hjälpte direkt, och höga doser gavs när "känningarna" kom. Hela min tonårsperiod hade jag dessutom ryggsmärtor och besvär från knäna. Jag klagade hos skolläkaren, men han brydde sig inte.

Lena utbildade sig till undersköterska och arbetade inom hemsjukvården. Hon var van vid att ha ryggsmärtor, van att känna sig stel och nackstyv. Men besvären förvärrades när hon väntade barn:

– Under graviditeten slog sjukdomen till med full kraft, och ryggbesvären blev omöjliga att hantera. Jag kom till ortopederna som i sin tur skickade mig till reumatologen, och jag fick hjälp med en gång. Vid mina två andra graviditeter har jag mått hur bra som helst, bättre än någonsin.

Effekterna av sjukdomsskovet när Lena väntade sitt första barn, gjorde att hon efter föräldraledigheten inte kunde komma tillbaka till arbetet på heltid. Sjukskrivning följde på halvtid, därefter halv sjukpension och till slut

full pension.

– Jag ville bli omplacerad, men något alternativ fanns inte. Det var med stort vemod jag slutade arbeta för två år sedan. Det var en svår tid. Jag tyckte inte om att få pension.

Bröstcancer upptäcks

Nästan samtidigt som Lena med vända lämnade sitt arbete, upptäckte hon en knöl i sitt ena bröst.

– Jag fick vänta några månader på att få en mammografi gjord, och den följdes direkt av en biopsi. Dagen efter fick jag besked att det var cancer. De tankar som följde då, minns jag inte så mycket av. Vet egentligen inte hur jag ska beskriva det kaotiska känslolivet. Och det finns egentligen inte så mycket att säga, det var bara att inse att nu väntade operation.

När cancertumören undersöktes, visade det sig att inte tillräckligt mycket frisk vävnad runt tumören tagits bort, varför en ny operation var nödvändig. Nu avlägsnades även 13 lymfkörtlar, två av dem var angripna av cancer. En tuff tid med cellgiftsbehandling följde på Kärnsjukhuset i Skövde. Hon fick cellgiftsdropp var 3:

e vecka under ett halvt år. Lena mår dåligt, kräktes och kände sig totalt utslagen.

– Det värsta var att tappa håret.

Det går inte att beskriva hur obehagligt och fruktansvärt det var att vakna på morgonen och hela kudden var full av hår. Det föll av i stora tusar.

Efter cellgiftsbehandlingen fick Lena vila en månad. Sedan följde nästa behandling på Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg. Hon strålbehandlades fem dagar i veckan under fem veckor. Hon var så trött av alla behandlingar, att hon saknar ord för det. Det var ett helt företag bara att försöka gå några steg. Och för att gå runt det egna huset krävdes krafter som hon över huvudtaget inte hade.

– Jag brukar inte ängslas inför morgondagen och gräver inte ned mig i bekymmer. Jag har tagit mig igenom cancersjukdomen förvånansvärt bra. Tror nog att jag har ett starkt psyke.

Det var bara vid ett par tillfällen under sin sjukhusvistelse som Lena kände sig riktigt nedstämd. Det sägs ju att i nöden prövas vännen. Lena har en mycket nära relation till Carola Lager, som också är reumatiker.

– Carola och jag är sanslöst goda vänner. Jag brukar mycket sällan känna mig ledsen. Men nu gjorde jag det. Carola fick ledsenheten att kännas mindre, och få den till att bli hanterbar. Vi stöttar varandra, och nu behövde jag extra stöttning och förståelse, och det gav hon mig.

Bechterewsjukdomen förvärrades

Att vara i rörelse, att inte stelna till är av stor vikt för personer med reumatiska sjukdomar. Och detta gäller än mer personer med Bechterews sjukdom.

– Jag kunde inte delta i träning under ett helt års tid. Och resultatet blev ju att jag stelnade till ordentligt. Jag är mycket mer stel nu, och har också mer ont. Det är svårt att komma tillbaka till den gamla fysiken, även om den givetvis inte var den bästa.

Nu går Lena som dagpatient 2 ggr/vecka på Kärnhuset i Skövde. Hon får varma bad, sjukgymnastik och ska även börja med akupunktur. Hon sätter upp realistiska mål i livet. Ett av dessa mål är att kunna må så bra så att hon inom någon månad kan träffa en god vän som ska komma och hälsa på. Som den jordnära person hon är,



tycker hon om att arbeta i trädgården, hon står bredbent och påtar i jorden med stela leder och värkande fötter.

– Jag vet inte vilket resultat cellgifter och strålning har haft, ska snart på kontroll. Men jag känner mig fri från cancer, känner mig botad. Och jag tycker nog att jag har fått distans till cancersjukdomen. Har lagt det bakom mig. Bröstcancer var hormonrelaterad, och jag medicineras nu med antihormontabletter, och ska göra det i fem år. Det har resulterat i att jag kommit i klimakteriet, men det har gått bra, det kan jag hantera. Jag ser framtiden an med tillförsikt, blickar sällan bakåt. Jag bekymrar mig inte om sådant jag ändå inte kan påverka.

Mötet med vargar

Målen Lena sätter upp för sitt liv, har vitt skilda syften. Hon gör det för att det underlättar sjukdomsdagarna och det ger också ett välbefinnande och stärker självkänslan när hon når nya mål. Men det kan också vara en livslång dröm som hon förverkligar.

– Jag är en djurvän utan dess like. Så länge jag kan minnas har jag varit djuren hengivna. Och ett av de djur

som jag beundrat mycket och som fascinerat mig är vargen. Ända sedan barnsben har jag drömt om att få träffa en varg. Den drömmen blev ett av mina mål när jag drabbades av cancer, och det målet nådde jag i vintras.

Lena fick tillfälle att träffa vargar vid ett besök på Kolmårdens djurpark. Hon gick in i hägnet, satte sig på huk och en av vargarna kom fram och började slicka henne i ansiktet. De andra vargarna följde efter. Rösten nästan stockar sig på Lena när hon försöker återge känslan.

– Det var nästan så jag började gråta av hänförelse. Det var en obekvärlig känsla att få klappa och känna lukten av dessa mäktiga djur. Det är inte alla förunnat att få uppleva det. Men jag har alltså gjort det. Det var en saga som blev sann. En dröm blev till verklighet.

Greta Thorén